

I.M-AM ÎNDRĂGOSTIT DE O ȚARĂ. 9 IAN 2013

Asta e! Nu mai știe când. La început de mileniu, la început de lume, din altă lume, dintotdeauna sau niciodată! Uneori își reamintește detaliile cu atâta acuratețe încât are impresia că privește un film. Acum nu... Acum e un mozaic de impresii, imagini și cuvinte, ca într-o compoziție "Da-da". Știe precis doar de ce. Cineva îi tăiase cauciucurile de la mașină iar Radu s-a revoltat suficient cât să-și aducă aminte de ea ca să agite un pic lucrurile. În două ore se și vede cu el.

E vorba de un investitor israelian de origine română. Nu știu dacă i se puteau băga mai multe bețe în roate decât au făcut-o până acum. Am crezut că-i vreun bai doar cu românii dar văd că m-am înșelat... Tot ce nu e de-al lor e împotriva lor și trebuie făcut ceva să plece de aici, din Borsec. Vezi bine! Totul e o paragină de nedescris... Vine unul, face ceva și mai schimbă imaginea iar ei, în loc să-l sprijine n-au nimic mai bun de făcut decât să-i hăcuiască roțile. Aștia de la poliție se fac că nu văd, primarul dă din umeri, toți se feresc să zică ceva pentru că se tem că le vine și lor rândul dacă nu-și văd de pătrățelul lor. Numai voi, ziaristii, dacă mai spuneți câte-o vorbă, ar putea să se potolească. Nu-l lasă să respire cu nici un chip. Ce, dacă ar putea schimba fața locului, iar din grămada asta de ruine să apară o stațiune să-și plângă Saint Moritz-ul de milă... Dă-i frate cu șicane. Ca să obțină autorizațiile de construcție s-a canonit, că te și întrebă cum de n-o fi lăsat totul naibii de izbeliște și să plece de aici fugind mâncând pământul. Are nervii tari. Îi simte în voce admirația nedisimulată. Nu prea face parte Radu dintre aceia care să arunce cuvintele fără socoteală. Teodora îi spune cameramanului să "arunce o privire" pe contraste. Clădiri dărăpănate, prăvălite într-o coastă, incendiate, cârpite cu câte-o mână de var și mirosind de la o poștă a lemn mucegăit, ici-colo câte-o căbănuță mai cochetă... Drumurile locale, sfinte-Doamne, par a fi ca o față mâncată de vărsat. Ce să mai ocolești gropile, le iei pe toate, la rând, că tot aia e... Noroc de izvoare și de pădurile de brad... Ce a creat Dumnezeu, încă n-au reușit să facă totul praf, așa cum s-a întâmplat ca în mai toată stațiunea. Cunoaște bine zona. A bătut-o cu piciorul și pe vreme de iarnă dar și când la București poți praji ouăle pe asfalt. Imaginea de demult nu se potrivește nicidecum cu cea de acum... cât să fie, vreo 25 de ani? Era studentă în anul I și era prima ei ieșire din „cazarma” de acasă, la un Revelion. Vila 26, din lemn, cochetă ca o puștoaică gata să se arate la lume. S-au învățat cu bagajele în mâini prin troiene vreo două ore până s-o găsească, deși era fix sub nasul lor. Era înfricoșată de spaimă că or să se prăbușească cu toții de la etaj, așa de abitur tremurau dușumelele din lemn. Și-apoi beția băieților și joaca de-a v-ați ascunselea când Andrei Șerb, fiul rectorului, s-a urcat pe sobă și, de "mic" ce era, s-a dus cu totul de nu-l puteau scoate de negru ce se făcuse și de cât râdeau de întâmplare... Și să nu mai zică de stingătorul de incendiu de care tot Andrei s-a "agățat" iar în toată cabana s-a așternut, de-un deget, un praf fin și cenușiu că toată ziua de Sfântul Vasile cel Mare s-au spetit să facă lună totul să n-o ia pe cocoșă de la administrație. Cât despre cina festivă... "Moldo-ardeleancă" subțire, a înțepenit când, în noaptea de Anul Nou au primit, într-o farfurie, cu titlul de meniu de sărbătoare, două felii de carne fiartă de vită, amețită cu un sos dulce maroniu și macaroane "al dente". Nu tu sarmale, fripturi, cârnați, murături ochioase și prăjituri dichisite... Andrei, marele mâncau al grupei, cam de vreo patru ori mai mare decât Teodora, a răbufnit pe la două dimineața când l-a răzbit foamea: "A' dracu' și ungerii aștia. După ce ne-au luat banii, ne țin și flămânzi. Dacă nu aduce careva ceva de mâncare din sacoșă, să dea dracii dacă n-o prăjesc pe bucătăreasă, ia ti uită ci glezni fini ari. Ah, da... și misterul care avea să se dezlege mulți ani după aceea... Prin mai toate balcoanele de la strada principală se șteau niște capete de bărbați bărboși și cu perciunii tot numai un zulf sub niște căciuli mari, de blană, cât roțile de la tractor... Pe vremea aceea nu o răbda inima să întrebe ce nu știa pentru că mai toți cei din jurul Teodorei erau «buricul pământului», știutori de toate, și nu risca să-i vadă mirându-se "îmvaaaaai, cum, dar TU nu știai asta?"

- Buna ziua! Radu răspunde zâmbind larg la salutul bărbatului care tocmai a intrat în biroul lui. Cu siguranță, dacă ar fi întrebat-o cineva peste o săptămână cum arată persoana căreia i-a luat un interviu despre patimile sale de investitor într-o Românie încă bezmetică după 10 ani de la prăbușirea dictaturii, n-ar fi știut mare lucru să spună. Putea doar să-i descrie vorba pestriță, cu accent moldovenesc, stropită ușor cu o ușoară alungire a vocalelor, care-i aducea aminte de vânzătorul de măslina, evreu din Târgul Cucului, din Iași. Și chiar îi confirmă:

- Da, sunt chiar din Iași.

Pentru că știe fiecare piatră din dulcele târg, unde și de ce se află ea acolo, se dă cunoscătoare și întreabă:

- Locuiți pe Sărărie?

- Aaaa, nuuuu, am fost vecin cu Mitropolia. Îi vine a chicoti când aude unde de a stat. Faină treabă pentru un evreu să se trezească, dimineață de dimineață, în dangătul clopotelor. Dar se ține tare să nu-și scoată zâmbetul afară de teamă să nu trosnească iarăși vreo gafă, cunoaște bine câtă sensibilitate e în mintea celor care nu fac parte din cârdul majorității... Doar avusese atâția colegi de școală evrei și știe ce verbe aspre se mai aruncau din te miri ce. Acum, pe strada Ștefan cel Mare nu mai sunt casele gălbui, cu un nivel, cu stucaturi bogate. S-a dărâmat totul și s-au construit niște blocuri urâcioase, ca niște cutii de chibrituri. Chiar pe locul unde a copilărit Armand s-a ridicat o piramidă din fier-beton și sticlă, o copie prăpădită a celeia din fața Versailles-ului, sub care stau adormite niște ruine medievale... Dar, tot buricul târgului și pe vremea aceea, ca și astăzi. Alte vremuri, alți oameni, aceleași locuri.

- Armand... își zice numele întreg dar vorbește așa de repede că nu pricepe restul numelui. În plus și graseiază ușor, iar asta o încurcă și mai tare. Noroc că s-au inventat cărțile de vizită. Și, brusc, dă limbarița peste ea. Dacă e din Iași, oraș din care Teodora a plecat de vreo 20 de ani, simte de parcă l-ar cunoaște de când lumea, parcă i-ar fi și-un pic de rudă... Nu se poate opri să nu-și facă mica plăcere de a povesti despre ulițele Iașului, despre locurile în care a învățat, despre Copou, Țicău și Bucium, cine știe, poate au și cunoștințe comune și atunci gradul de rudenie mai crește un pic... Aaaaaaa, îl cunoști pe... dar ai fost acolo când... mai ții minte cine... și, uite-așa, mai are un pic și-l face verișor, nepot și, dacă se mai străduiește puțin, și-l face și frate...

- Nu știu și nu înțeleg felul în care gândesc autoritățile de aici și chiar oamenii simpli. Au în ei o rezistență la schimbare... Teodora zâmbește gândindu-se la "capra vecinului" cu morala "dacă nu-i a mea, să moară, fir-ar mama ei a' dracului". Poate să fie și mai mult decât. E, până la urmă, un străin căruia i se aplică împrumutata "înțelepciune" a unora de la București care, prin anii '90 scandau frenetic cât îi țineau bojocii, în cete gregare pe străzi, "noi nu vindem țara". De parcă acest domn s-ar gândi cumva-cândva să ia pământul și să-l pună pe avion ca să-l mute în Israel. Ca să se învețe minte... Mai bine drobul local de sare decât niște locuri de muncă în plus și o altă față a stațiunii. Câțiva, care se cred mai isteți, i-au aplicat tactica dinaintea năvălirilor tătare, modernizată și adusă la timpul prezent, e drept, n-au otrăvit fântânile și nici n-au dat foc la colibe, i-au tăiat doar cauciucurile de la mașină. Toate patru. Așa, ca să țină minte, că acolo nu-i sat fără stăpân. Prea multe nu-s de spus. Reportajul îl are în minte, gata: clasica antiteză, între vechi și nou, vox-uri în care unii fac recurs la aduceri aminte din timpul când Borsecul era plin de viață și nemulțumirea unor turiști care deplâng degradarea de acum. Plus un interviu cu Armand. Uite că nu-și mai aduce aminte ce l-a întrebat și ce i-a răspuns. Doar că are ochi albaștri, cu o privire surprinzător de adâncă la anii lui. Hm... anii lui? Ar putea să aibă între 40 și 60... Daaa... S-a "priceput" dintotdeauna foarte tare să aprecieze vârsta unui bărbat trecut de 30 ani. Fac schimb de cărți de vizită. În mintea ei, Teodora își spune însă că e un gest inutil pentru că el și-a văzut, cum se zice, "sacii în căruță", de altfel ca și ea, care a mai "umplut" o zi, și-a făcut norma de serviciu și, mai ales, a mai surpat o cărămidă din zidul de singurătate care o copleșește uneori, muncind, sporovăind cu oameni pe care, cel

mai probabil, îi vede pentru prima și ultima oară. Și, dacă tot a stat de vorbă cu un evreu, își reamintește una dintre ideile ei fixe că, dacă tot a început în urmă cu vreo trei ani "sezonul" vacanțelor în afara granițelor, ar cam fi vremea să se gândească, într-o bună zi, să se decidă să vadă, ca tot creștinul, Ierusalimul, măcar o dată în viață și să se bucure de asta cât mai are mintea clară și trup să o poată face. Când pleacă din Borsec zărește, în balconul unei vile cu un etaj, un evreu bărbos și cu perciuni lungi și cărlionțați, probabil dintre cei cărora li se spune că-s ultra-religioși, exotic din cale-afară pentru cei care-l privesc, cu perciunii cărlionțați și căciulă cu o blană cât o roată de tractor, numai bună pentru o iarnă siberiană. Îi trece prin minte întrebarea dacă și în Israel, pe căldurile de-acolo poartă același acoperământ pe cap. Pe drumul spre casă, colegii de la Radio România o sună să întrebe dacă n-are vreun subiect și le spune de "creșterea și descreșterea" Borsecului și inițiativa celor câțiva israelieni care-l văd ca pe un fel de "Saint Moritz", asta numai dacă își vor izbăvi proiectul vreodată. Sunt de-a dreptul entuziasmați.

- Scrie-I că intri, în direct, mâine dimineață! Îi spune ferm șeful de tură, dragul de Gherasim. Gherasim, și atât, pentru că îi e greu să țină minte numele zecilor de colegi din TVR și Radio România. Zâmbește!